

Pražská deklarace Prostafóra 2022 za zlepšení časného záchytu karcinomu prostaty v Evropě

Praha, 24. listopadu 2022

Ministři zdravotnictví na svém zasedání v Praze v září 2022 vyjádřili podporu Výzvě k akci (*Call to Action*) v oblasti onkologie, která byla hlavním výstupem z expertní konference uspořádané v rámci českého předsednictví EU. Tato konference, nazvaná *Modern Cancer Control: Saving Lives through Smart Solutions*, se konala ve dnech 13.–14. července 2022 v Brně a vyzvala všechny zainteresované subjekty, aby zvážily podporu celoevropské dostupnosti kvalitních programů screeningu zhoubných nádorů [1].

Karcinom prostaty je v mnoha evropských zemích nejčastěji se vyskytujícím nádorovým onemocněním u mužů a jednou z nejčastějších příčin úmrtí na zhoubné nádory u mužů. Odhadovaná incidence karcinomu prostaty se v roce 2020 v zemích evropské sedmadvacítky (EU27) liší dvojnásobně a míra úmrtnosti trojnásobně [2]. Odhalení karcinomu prostaty v časném stadiu, kdy je léčba méně invazivní a zároveň je vyšší šance na vyléčení, by mohlo významně snížit mortalitu i incidenci pokročilého karcinomu prostaty, který má závažné dopady na kvalitu života mužů v evropských zemích. Podle *Evidence Review Report*, zprávy vypracované v rámci projektu *Science Advice for Policy by European Academies* (SAPEA) [3], existují dobré vědecké důkazy o tom, že screening karcinomu prostaty pomocí vyšetření hladiny PSA může snížit mortalitu tohoto onemocnění. Největšími riziky při screeningu karcinomu prostaty jsou nadbytečná diagnostika (*overdiagnosis*) a léčba (*overtreatment*); nicméně stanovení horní věkové hranice, stratifikace rizika konkrétního pacienta s ohledem na iniciální výsledek vyšetření PSA, vysoce kvalitní vyšetření magnetickou rezonancí a další doplňující vyšetření by měla snížit míru *overdiagnosis* a zlepšit poměr přínosů a rizik.

[1] <https://www.mzcr.cz/modern-cancer-control-saving-lives-through-smart-solutions-output-document/>

[2] <https://ecis.jrc.ec.europa.eu/factsheets.php>

[3] <https://sapea.info/topic/cancer-screening/>

S ohledem na výše uvedené úvahy vyzýváme všechny zainteresované subjekty, aby zvážily a podpořily následující opatření konkrétně pro boj s karcinomem prostaty prostřednictvím časného záchytu:

- Přijmout a co nejdříve implementovat nové Doporučení Rady o screeningu zhoubných nádorů, aby byl screening karcinomu prostaty na základě medicíny založené na důkazech (*evidence-based medicine*) dostupný napříč celou EU.
- Co nejdříve zpřístupnit nové technologie pro časnou detekci karcinomu prostaty.
- Tyto nové technologie začlenit do screeningových algoritmů používaných v populačních screeningových programech, a prověřit jejich efektivitu.
- Evropská komise by prostřednictvím evropské iniciativy ke karcinomu prostaty (*European Initiative on Prostate Cancer*) měla podpořit vypracování a zavedení Evropských směrnic pro zajištění kvality screeningu a diagnostiky karcinomu prostaty (*European Guidelines for Quality Assurance in Prostate Cancer Screening and Diagnosis*), aby se jednotlivé země mohly řídit doporučeními založenými na důkazech a zároveň brát v úvahu své místní podmínky, limitované zdroje atd.
- Evropská komise by měla zvážit možnost podpory společného úsilí o realizaci opatření na podporu včasného odhalení karcinomu prostaty na národní úrovni, včetně zvyšování zdravotní gramotnosti a informovanosti.
- Evropská komise by měla společně s členskými státy (vždy s ohledem na národní podmínky) vyvinout maximální úsilí o snížení výrazných rozdílů mezi zeměmi EU, co se týče zátěže karcinomem prostaty.
- Mělo by se dále posilovat strukturované sdílení osvědčených postupů v oblasti screeningu a časného záchytu karcinomu prostaty mezi zeměmi EU, včetně včasného sdílení údajů o dohodnutých indikátorech zajištění kvality a výsledků prováděcích/pilotních studií.
- Podporovat všechny fáze výzkumu (předklinický → klinický → implementační → výzkum výsledků), jejichž cílem je zlepšit screening a časný záchyt karcinomu prostaty, jako opatření ke snížení výrazných rozdílů v mortalitě karcinomu prostaty mezi jednotlivými členskými státy EU.

Podpořte Pražskou deklaraci Prostafora 2022 na

<https://prostaforum.uzis.cz/cs/prazska-deklarace/>

